

10 april 1961

U 3841/61 - C 46 - P1/PS9.

Land: Afrika/Tsjechoslowakije. *FA 10837/17*

Onderwerp: Tsjechische activiteiten in Afrika.

Referenties: *8*

Datum van waarneming: Tweede helft maart 1961.

Bron: Betrouwbaar.

Informatie: Van Britse ambtelijke zijde. *M*

Opmerkingen:

GEHEIM

Verzonden aan: de Minister van Buitenlandse Zaken.

Aan Zijne Excellentie Prof. Dr. J.E. de QUAY
Minister-President

Plein 1813 no. 4

's-GRAVENHAGE.

GEHEIM

Afrika/Tsjechoslowakije

TSJECHISCHE ACTIVITEITEN IN AFRIKA

Zoals bekend ontploeiën de communistische landen grote activiteit in Afrika. Na Rusland en China nemen de Tsjechen hierin de belangrijkste plaats in, vooral op commercieel en technisch gebied (ofschoon er meer dan 500 Afrikaanse negers aan Tsjechische universiteiten studeren, heeft Rusland de hoofdrol voor culturele penetratie blijkbaar aan Oost-Duitsland toegekend). Er verrijzen overal Tsjechische schoenenfabrieken (Bata) en brouwerijen. De Tsjechen zijn veel meer in Afrika thuis dan de Russen zelf; zij kunnen beter tegen het klimaat en zijn populairder onder de inheemse bevolkingen van Afrika dan Russen, Chinezen en Oost Duitsers. Bovendien beseffen de Russen, dat, naarmate de Tsjechische handel en ingenieursdiensten zich in Afrika uitbreiden - en dit geschiedt snel - een meer receptieve sfeer voor het communisme in het algemeen wordt geschapen. De Russen beschouwen de Tsjechen als de meest betrouwbare russofielen en communisten na de Bulgaren. Bovendien hebben de Tsjechen in het geheel geen rassenvooreoordelen en vinden zij het niet moeilijk negers als hun gelijken te behandelen. Het hoofdkwartier voor de Tsjechische commerciële en technische activiteiten is Cairo, althans voor Noord-Afrika. De Tsjechen hebben een permanente "jaarbeurs" in Cairo en voeren vanuit de Egyptische hoofdstad een intensieve handel met Egypte, Syrië, Marokko, Liberië, Algerije en Tunesië. Cijfers over deze handel worden zorgvuldig geheim gehouden, maar deskundigen schatten dat de Tsjechische handel sedert 1950 minstens verdrievoudigd is en steeds meer toeneemt.

In West-Afrika opereren de Tsjechen vanuit Conakry in Guinea. De Bulgaren waren hen hier voor,

maar bleken niet tegen de taak opgewassen te zijn. Ook in Mali zijn de Tsjechen actief. In Ghana hebben zij onder meer een schoenfabriek opgericht. Aan het eind van het vorig jaar waren er drie officiële Tsjechische missies in Conakry, elk van ongeveer 80 à 90 personen, en wel een militaire missie, een politie-missie en een juridische missie. Het Kwame Nkrumah Instituut in Ghana, een politieke opleidings-school door NKRUMAH's partij opgericht, staat sterk onder Tsjechische invloed.

Ook in de luchtvaart begint Tsjechoslowakije een belangrijke rol te spelen. Er is een geregelde luchtvaartverbinding van Praag naar Conakry via Rabat, Dakar en Bamako. Een tweede geregelde luchtvaartverbinding is die van Praag via Cairo naar Djakarta.

Pogingen van de Tsjechen om in Ethiopië vaste voet aan de grond te krijgen zijn niet gelukt. Dit was gedeeltelijk een gevolg van het feit, dat er aanzienlijke kolonies van niet-communistische Tsjechen reeds lang vaste voet aan de grond hadden. Verder hadden de Tsjechen nog een andere tegenslag in Ethiopië. Enige jaren geleden zond de Skoda-industrie een volledig fabrieksteam met directeuren en ingenieurs naar Addis Abeba om aldaar een munitiefabriek te beginnen. Onder invloed evenwel van de reeds in Addis Abeba gevestigde, niet-communistische Tsjechen zeiden de leden van de Skoda-groep hun trouw aan Praag op en vestigden zich blijvend in Ethiopië. De munitiefabriek vervaardigt nu ledikanten en huishoudelijke goederen. Buiten Addis Abeba zijn er in Ethiopië een aantal artsen van onvervalst Tsjechisch-communistischen huize werkzaam, en Ethiopië betreft op vrij grote schaal medicijnen uit Tsjechoslowakije. Een andere reden waarom de Tsjechen en de Russen

zelf het niet verder hebben kunnen brengen is, dat TITO door middel van zijn persoonlijke vertegenwoordiger bij de Ethiopische keizer, een zekere GREKOWITSJ, zoveel mogelijk probeert te voorkomen, dat de Russen en Tsjechen te veel invloed in Ethiopië krijgen. En de keizer heeft een bijzonder grote vaardigheid in het tegen elkaar uitspelen van diverse nationaliteiten ontwikkeld, teneinde te voorkomen dat een of andere buitenlandse groep meer invloed zou kunnen krijgen dan hem wenselijk lijkt. Het is vrijwel zeker dat het GREKOWITSJ is geweest, die de Russen heeft kunnen dwarsbomen, toen zij hun technisch personeel in de olieraffinaderij te Assab trachtten te plaatsen.

Tweede helft maart 1961.